

Les 2: Improvisatie en gevoel

Doel	De leerlingen onderzoeken emoties in geïmproviseerde muziek De leerlingen kunnen improviseren op de klankstaven
Nodig	Slides voor op digiboard Videomateriaal: film 2.1 en 2.2 Audio 2.1 en audio 2.2 klankstaven Digitale materiaal is te vinden op: https://amsterdamsemuziekeducatie.nl/lesmateriaal-5-6/
Ruimte	Groepslokaal
Duur	50-60 minuten
Vorbereiding	Lees de improvisatieopdrachten door Bekijk alvast de filmpjes
Klaarzetten in de klas	Klankstaven Begeleidende slides voor op het digiboard

Les 2: Improvisatie en gevoel

Start

Wat gaat er gebeuren?

Vertel de leerlingen dat ze vandaag meer gaan leren over improvisatie. Weten ze nog wat dat was? In deze les gaan we onderzoeken hoe verschillende emoties kunnen klinken in improvisatiemuziek.

Introductie / klassengesprek

Vraag aan de leerlingen of er iemand een gevoel of emotie kan noemen. Laat de leerlingen zoveel mogelijk verschillende emoties bedenken. Kunnen ze ook een voorbeeld geven van wanneer je dit dan voelt? Wanneer kan je je bijvoorbeeld verdrietig voelen? Of wanhopig, opgelucht, verdrietig, blij, enzovoorts? Noteer de emoties die de leerlingen noemen op het bord. Later in de les gaan jullie die gebruiken.

Emoties zijn heel belangrijk in muziek. Hoe zou dit werken bij improvisatie? Hebben de leerlingen daar een idee over?

Film 2.1

Opdracht 1: Improvisatiespel voor de hele klas

Zet film 2.1 aan. Hierin zien we hoe Jennifer en Ismail dit keer Hermine Deurloo, solist in de band, aan de tand voelen.

In een gesprek vertelt Hermine wat het verschil van haar improvisaties is wanneer een liedje een beetje droevig of juist lekker snel en vrolijk is.

Opdracht 1a: Improvisatiespel voor de hele klas

Na het kijken van het filmpje gaan de leerlingen in een kring staan in de klas. Maak met één van je handen een 'mondje' en vlieg daarmee als een bijtje door de lucht. Maak hierbij een zoemend geluid.

Ga vervolgens naar een leerling toe en stel in 'bijentaal' met de 'pratende' hand een vraag. De leerling antwoordt in 'bijentaal' met een 'pratende hand'. Vervolgens 'vliegt' de leerling naar een ander kind in de klas om een nieuwe vraag te stellen in 'bijentaal'.

Bij een grote groep kan je eventueel ook de kring rondgaan. Jij vraagt dus iets aan de leerling die rechts naast je staat. Dit kind geeft jou antwoord in 'bijentaal' en vraagt vervolgens iets aan het volgende kind in de kring.

Opdracht 1b: Improvisatiespel met emotie

Nu gaan jullie in 'bijentaal' praten met een bepaalde emotie. Doe het zelf eerst een keer voor of vraag een leerling om het voor te doen.

Voordat jullie beginnen, kijken jullie ter inspiratie samen welke emoties jullie ook alweer allemaal op het bord hadden geschreven. Iedereen kiest een emotie uit voordat jullie beginnen met de oefening. Het is niet erg als dezelfde emotie vaker voorbij komt.

Les 2: Improvisatie en gevoel

*Klankstaven
C D E G A C
in deze volgorde*

Opdracht 2a: Improviseren met klankstaven.

Pak de klankstaven C D E G A C en leg ze in deze volgorde naast elkaar.

Audio 2.1

Op audio 2.1 speelt de band een uptempo, vrolijk stuk. Vraag één van de leerlingen om hier zelf, op gepaste wijze, op de klankstaven een improvisatie te maken.

Opdracht 2b: Improviseren met klankstaven.

Nu gaat iemand op dezelfde klankstaven (C D E G A C) improviseren, maar dan met een andere emotie.

Audio 2.2

Op audio 2 wordt een treurige ballad gespeeld. Ook hier kan weer één van de leerlingen een passende improvisatie maken.

Film 2.2

Opdracht 3: Het Improvisatie lied

Bekijk samen eerst film 2.2 In dit filmpje wordt de zangeres, Zosja, geïntroduceerd. We horen het hele improvisatielied en zien de tekst meelopen.

In de vorige les hebben de leerlingen het refrein geleerd. In deze les worden de twee coupletten aangeleerd. (Bij de call/response oefening van de vorige les hebben ze deze ook al gehoord door de saxofoon)

Zosja legt ook uit wat *scatten* is.

Tips voor het aanleren van de tekst:

Verdeel de klas in acht groepjes. Ieder groepje krijgt één regel uit een couplet. Begrijpen de leerlingen wat de woorden betekenen?

Ieder groepje gaat hun eigen regel uit het hoofd leren en er een beweging bij bedenken. Je kan de tekst natuurlijk makkelijker onthouden wanneer de beweging te maken heeft met de tekst. Bij 'scratch op oude platen' kan je bijvoorbeeld doen alsof je scratcht, zoals Jennifer in het filmpje doet.

Als ieder groepje iets bedacht heeft, zet je het liedje aan en laten jullie de bedachte bewegingen aan elkaar zien.

Les 2: Improvisatie en gevoel

Het Improvisatielied

Couplet 1:

Trommel op de tafel, een hele vette beat,
Speel met je xylofoon, een solo op een lied.
Verzin zomaar ter plekke een hele nieuwe taal,
Bedenk vanuit het niets, een knettergek verhaal.

Refrein:

Improviseren, volg je gevoel.
Improviseren als je begrijpt wat ik bedoel.
Improviseren, wat je doet dat is uniek.
Doe het voor jezelf, of doe het voor publiek.

Couplet 2:

Scratch op oude platen, ga jammen met een band,
Praat met een rare stem, zodat niemand je herkent.
Ga eens lekker scatten, freestyle op een groove,
Bedenk vanuit het niets een hele coole move.

Swing

Improviseren

Bas Fortgens

F em dm G7 C am

Trom - mel op de ta - fel een
Scratch op ou - de pla - ten, ga

4 dm G7 C am dm G7

he - le vet - te beat. Spiel met je xy - lo - foon een so - lo of een beat. Ver -
jam - men met een band. Praat met een ra - re stem zo - dat nie - mand je her - kent.

7 em7(b5) A7 dm dm7(b5) C

zin zo - maar ter plek - ke een he - le nieu - we taal. Be - denk van - uit het niets een
Ga eens lek - ker scat - ten, free - style op een groove. Be - denk van - uit het niets een

10 G7 F em dm G7

knet - ter gek ver - haal. Im - pro - vi -
he - le cool - e move.

13 C am dm G7 C am

se - ren, volg je ge - voel. Im - pro - vi - se - ren, als je be -

16 dm G7 C am

grijpt wat ik be - doel. Im - pro - vi - se - ren, wat je

18 E7 am F C C/G G7 C

doet dat is u - niek. Doe het voor je - zelf, of doe het voor pu - blick.

21 C am dm G7

Les 2: Improvisatie en gevoel

Audio 2.3

Afsluiting: scatten

In filmpje 2 legt Zosja, de zangeres, uit wat scatten is. Weet iemand nog wat dit was?

Bij scatten doe je met je stem een instrument na. Je gebruikt dan eigenlijk onzinwoorden. Kan iemand een onzinwoord bedenken dat je kan zingen in plaats van het woord 'improviseren' in het lied? (bijvoorbeeld badoebadieda of najanadiedoe). Schrijf drie verzinsels op het bord. Zet het lied aan. Bij het refrein zingen jullie deze drie woorden in plaats van het woord 'improviseren'.

Zijn er leerlingen die dit solo durven te doen? De solisten mogen vooraf een onzinwoord opschrijven, maar misschien kunnen ze het wel ter plekke bedenken? Dan improviseren ze net zoals Zosja doet.